

9 kwietnia br. Sejm uchwalił nowe prawo restrukturyzacyjne. Dobrze działające prawo upadłościowe i restrukturyzacyjne jest fundamentem gospodarki rynkowej. Jednak najlepsze nawet prawo nie będzie funkcjonowało bez jego skutecznego egzekwowania. Pomóc w tym miała poprawka, która przenosiła postępowania restrukturyzacyjne i upadłościowe do sądów okręgowych. Poprawka ta została jednogłośnie przyjęta w Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, jednak następnie odrzucił ją Sejm. Senat ma możliwość poprawy skuteczności egzekwowania ważnej reformy i przeniesienia postępowań do sądów okręgowych.

• Opis przypadku

Obowiązujące do tej pory w Polsce prawo upadłościowe działało źle, czego dowodem była jedna z najniższych w UE liczba upadłości firm w skali roku oraz niska efektywność postępowań upadłościowych (negatywnie oceniana m.in. przez Bank Światowy w raportach *Doing Business*).

9 kwietnia br. Sejm uchwalił nową ustawę - Prawo restrukturyzacyjne, która w sposób zasadniczy zmienia dotychczasowe przepisy dotyczące upadłości i restrukturyzacji. Projekt ustawy został przygotowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Gospodarki przy zaangażowaniu licznej grupy ekspertów i praktyków prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego. Dostosowuje on prawo do rzeczywistości gospodarczej i sprawia, że nowe przepisy, jeśli będą skutecznie egzekwowane, staną się realnym narzędziem wykorzystywanym przez przedsiębiorców.

Jednym z postulatów pojawiających się od początku prac nad ustawą było przeniesienie rozpoznawania spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych z sądów rejonowych do sądów okręgowych. Poprawka ta została jednogłośnie przyjęta w Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Wbrew decyzji Komisji Klub Platformy Obywatelskiej zdecydował się jednak zgłosić w Sejmie poprawkę, która pozostawiła sprawy upadłościowe i restrukturyzacyjne w sądach rejonowych. Zagroza to sprawnemu egzekwowaniu reformowanego właśnie prawa.

• Ocena eksperta FOR

Jak możemy przeczytać w raporcie Banku Światowego przygotowanym dla Ministerstwa Sprawiedliwości (*Toward a stronger insolvency framework in Poland*) „kluczowym elementem skutecznego systemu upadłościowego jest otoczenie instytucjonalne, w którym funkcjonują przepisy prawa”. Autorzy raportu zauważają, że „nawet najlepsze prawo upadłościowe jest bezwartościowe jeśli nie możliwe jest jego skutecznie wprowadzenie w życie” (s. 29). Dlatego **Bank Światowy wprost zarekomendował przekazanie rozpoznawania spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych bardziej wykwalifikowanym i doświadczonym sędziom, a więc sędziom wyższych instancji.**

Rekomendacja aby **sprawy upadłościowe i restrukturyzacyjne zostały przeniesiona z sądów rejonowych do sądów okręgowych** pojawiła się także w licznych dokumentach opracowanych przez krajowych ekspertów i praktyków, w tym przez Zespół Ministra Sprawiedliwości ds. nowelizacji Prawa upadłościowo i naprawczego, czy uczestniczących w konsultacjach społecznych przedstawicieli środowiska sędziów (m.in. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, pisma Prezesów Sądów Okręgowych z Warszawy, Wrocławia i Krakowa)

Istnieje szereg argumentów za przeniesieniem spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych do sądów okręgowych:

- Sprawy upadłościowe to jedne z najbardziej skomplikowanych spraw rozpoznawanych w sądach powszechnych. Dlatego konieczne jest powierzenie rozpoznawania tych spraw **sędziom bardziej doświadczonym**, którzy w okresie swojej pracy nabyli specjalistyczną wiedzę nie tylko z zakresu prawa, ale również ekonomii, finansów czy zarządzania przedsiębiorstwem.
- Pozostawienie tych spraw w sądach rejonowych oznacza, że w wyniku awansu zawodowego sędziego, który do tej pory zajmował się sprawami upadłościowymi i zdobywał doświadczenie w tym obszarze, w dalszej części kariery zawodowej praktycznie nie będzie się już tymi sprawami zajmował. Oznacza to, że **system upadłościowy i restrukturyzacyjny będzie regularnie tracił sędziów z doświadczeniem i specjalistyczną wiedzą**, w którą na wcześniejszym etapie inwestowano.
- Konieczność powierzenia spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych sądom okręgowym wynika także z analizy obowiązujących przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Zgodnie z art. 17 pkt 4 k.p.c., do **właściwości sądów okręgowych należą sprawy o wierzytelności wartej więcej niż 75 000 złotych**. Wartość wierzytelności dochodzonych przez pojedynczych wierzycieli w sprawach upadłościowych jest przeważnie wyższa niż 75 000 zł, a często sięga milionów złotych. Również wartość wszystkich wierzytelności rozpoznawanych w jednej sprawie upadłościowej prawie zawsze przewyższa 75 000 zł.
- Obecnie, do właściwości sądów okręgowych należą sprawy o uchylenie uchwał organów osób prawnych. Ogłoszenie upadłości prawie zawsze prowadzi do likwidacji osoby prawnej, a więc ma dla niej większe znaczenie niż uchylenie uchwały.
- Wnioski o postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne powinny być składane jak najwcześniej. Prawo restrukturyzacyjne skierowane jest nie tylko do przedsiębiorców niewypłacalnych, ale również do przedsiębiorców jeszcze wypłacalnych, choć już zagrożonych niewypłacalnością. Istotne jest aby tacy przedsiębiorcy składali wnioski jak najwcześniej, kiedy tylko zaczną się pojawiać trudności finansowe w przedsiębiorstwie. Poprzez powierzenie spraw restrukturyzacji bardziej doświadczonym sędziom sądów okręgowych, możemy przekonać przedsiębiorców, że sprawy te są traktowane z największą powagą. **Dzięki zwiększeniu zaufania po stronie przedsiębiorców możliwe będzie skuteczniejsze ratowanie przedsiębiorstw i miejsc pracy.**

Jeżeli nawet przeniesienie spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych z sądów rejonowych do okręgowych miałyby oznaczać w krótkim okresie nieco wyższe wydatki w wymiarze sprawiedliwości to powinny być one potraktowane jak inwestycja w reformę systemu upadłościowego. Znacznie skuteczniejsza niż dzisiaj restrukturyzacja i wychodzenie nieefektywnych przedsiębiorstw z rynku przyniosą bowiem oszczędności w skali całej gospodarki.

Dobrze, że w końcu udało się przeprowadzić w Sejmie reformę praw restrukturyzacyjnego i upadłościowego. Senat, który 5 maja br. będzie pracował nad przekazaną przez Sejm ustawą ma jeszcze możliwość zagłosowania za poprawką przenoszącą sprawy restrukturyzacyjne i upadłościowe do sądów okręgowych. W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że korzystna dla polskiej gospodarki reforma nie będzie w przyszłości skutecznie egzekwowana.

Kontakt do eksperta

Marek Tatała

e-mail: marek.tatala@for.org.pl

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Ul. I. Krasickiego 9A, 02-628, Warszawa

tel. +48 22 628 85 11,

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl

Dołącz do nas: [facebook.com/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)